

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر
فصلنامه‌ی علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی

سال دوازدهم، شماره‌ی 39
پاییز 1391، صفحات 58-37

قاسم عزیزی¹
حسین محمدی²
ایمان روستا³
محمود داودی⁴

تحلیل سینوپتیک سوزبادهای منطقه غرب و شمال غرب ایران در دوره آماری 1980-2005

تاریخ دریافت مقاله: 1389/08/19 تاریخ پذیرش مقاله: 1390/06/02

چکیده

شاخص سوزباد جهت بیان ارتباط عدم راحتی انسان در اثر تأثیر مشترک باد و دمای هوا ارائه شده است. قسمت‌هایی از ایران، همانند شمال غرب کشور، هر از گاهی تحت تأثیر پدیده یخبندان‌ها و دماهای خیلی پایین، به همراه بادهای شدید قرار می‌گیرند که این عوامل می‌تواند تأثیرهای سوئی بر سلامت انسان و موجودات زنده داشته باشد. بنابراین هدف از این مطالعه، محاسبه شاخص سرمازایی باد، به عنوان یکی از شاخص‌های مهم راحتی بدن و شناخت و ارائه الگوهای همدیدی مربوط به این شاخص برای شمال غرب ایران می‌باشد. برای انجام این پژوهش داده‌های اقلیمی ماه‌های

Emai: ghazizi@ut.ac.ir

- 1- دانشیار گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران.
- 2- استاد گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران.
- 3- دانشجوی کارشناسی ارشد اقلیم شناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران.
- 4- دانشجوی دکتری اقلیم شناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران

دسامبر، ژانویه و فوریه مربوط به دوره آماری 26 ساله (1980 تا 2005 میلادی) برای ایستگاه‌های سینوپتیک شمال غرب کشور استخراج گردید و داده‌های فشار، دما، مؤلفه‌های باد (U&V) در ترازهای متفاوت نیز به صورت ساعتی از پایگاه NCEP/NCAR برای روزهای نماینده دارای بیشینه شاخص سوزباد استخراج گردیده‌اند. نقشه‌های ترکیبی فرارفت دما، فشار هوا، جهت و سرعت باد در تراز میانی جو و در سطوح پایین‌تر، 850 هکتوپاسکال و سطح زمین با بکارگیری نرم افزار گرادس تولید شدند. برای محاسبه ضریب شاخص سوزباد نیز از رابطه ابداع شده توسط پاول و سایپل استفاده گردیده است. نتایج نشان می‌دهد که سوزباد تحت دو الگوی ناوه عمیق و بندالی اتفاق افتاده است. فرارفت هوای سرد در هر دو الگو از سه منبع تأمین شده است: پرفشار واقع در شمال آفریقا و جنوب اروپا، ناوه عمیق واقع در روی سیبری (شمال دریای سیاه) و پرفشار ضعیف واقع در جنوب دریای سیاه.

کلید واژه‌ها: مطالعه همدیدی، شاخص سوزباد، پشته بندالی.